

Täysistunto

Keskiviikko 21.11.2018 klo 14.01—17.54

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 233/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.23 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelussa oleva hallituksen esitys toteuttaa toiminnallisen organisaatiomuutoksen, jolla Väestörekisterikeskuksen, maistraattien sekä Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävät muodostetaan yhdeksi kokonaisuudeksi, Digi- ja väestötietovirastoksi.

Käytännössä maistraattien sekä maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävät ja henkilöstö siirtyvät muutoksessa Väestörekisterikeskukseen, jonka uusi nimi tulee olemaan Digi- ja väestötietovirasto. Katsomme, että tämä uusi nimi vastaa paremmin tulevan viraston tehtäviä eli digitalisaation ja sähköisten palveluiden edistämistä mutta sitten säilyttää edelleenkin nykyisen Väestörekisterikeskuksen väestötietoon liittyvät tehtävät. Tässä kohtaa totean, että tästä koko virastosta on tulossa noin 800 henkilön virasto, joista suurin osa on täältä maistraattipuolelta. Meillä on kaiken kaikkiaan yhdeksän eri alueellista maistraattia, niissä työskentelee noin 600 henkilöä ja Väestörekisterikeskuksen puolella noin 200 henkilöä.

Uusi Digi- ja väestötietovirasto olisi valtakunnallinen valtiovarainministeriön hallinnonalan virasto. Virasto edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvaa tietojen saatavuutta ja tarjoaa palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin. Sen on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2020 alusta. Esitykseen sisältyy uusi organisaatiolaki Digi- ja väestötietovirastolle. Laki sisältäisi säännökset viraston asemasta, organisaatiosta, ohjauksesta ja tehtävistä ja lisäksi maistraattien ohjaus- ja kehittämistehtävää koskevan säännöksen, joka on aluehallintovirastosta annetussa laissa.

Uudistuksen tärkein tavoite on toiminnan yhtenäisyys. Muutos toteuttaa hallituksen linjauksen valtakunnallisen toimivallan ensisijaisuudesta myös niissä tehtävissä, jotka edellyttävät alueellista läsnäoloa. Uudessa virastossa sovellettaisiin valtakunnallisesti yhtenäisiä toimintatapoja, mikä parantaisi asiakkaiden oikeusturvaa ja tehostaisi toimintaa. Viras-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2018 vp

ton kannalta valtakunnallisuus nähdään mahdollistajana. Prosesseja voidaan yhteisesti sujuvoittaa, niin että työ voidaan tehdä tehokkaammin ja osaamista hyödyntää organisaation laajuisesti. Muutos on olennainen, jotta virastot pystyvät saavuttamaan niille asetetut tuotavuustavoitteet.

Asiakkaan näkökulmasta uudistuksella on myönteisiä vaikutuksia. Erityisesti valtakunnallisesti yhtenäiset ratkaisukäytännöt sekä kehittyvät sähköiset palvelut parantavat asiointia. Tässä yhteydessä haluan tuoda esille, että meillä tehtiin 2017 tähän uudistukseen liittyen myös selvitystyö, ja tässä oli selvityshenkilönä vanhempi asiantuntija Jouni Backman, ja siinä työn yhteydessä me arvioimme myös sitä, että tämä uudistus mahdollistaisi entistä enemmän sen, että työtehtäviä voitaisiin tehdä yhä enemmän myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Vaikka virasto toimisi valtakunnallisesti, osassa sen tehtäviä alueellinen läsnäolo on tietenkin edelleenkin välttämätöntä. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi avioliittoon vihkimiset ja julkisen notaarin palvelut sekä osa holhoustoimen palveluista.

Viraston toimipaikoista päätettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Ja tässä yhteydessä haluan todeta sen, että olen itse sitä mieltä, että entistä enemmän, kun virastojen eri toimipaikoista, yksiköistä päätetään, meidän tulisi viedä niitä valtioneuvoston asetukseen eikä jättää pelkästään sinne virastojen työjärjestykseen. Tein tässä alkusyksystä selvityksen tästä, ja meillä noin 30 virastossa voidaan pelkästään työjärjestyksellä päättää yksiköistä ja toimipaikoista, ja minusta se ei vastaa sitä tahtoa, mitä tällä eduskunnalla on, ja itse omassa työssäni pyrin siihen, että nämä olisivat valtioneuvoston asetus -tasoisia.

Toimipisteverkostoon ei ole suunnitteilla tämän uudistuksen yhteydessä muutoksia.

Viraston tehtävistä, toimivallasta ja tietojen käsittelystä säädetään laajasti erityislainsäädännössä. Organisaatiouudistuksen myötä on tarpeen muuttaa myös näitä säännöksiä. Ehdotukset tullaan kuitenkin antamaan osana erillistä hallituksen esitystä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.